

din drumul lor cu rostogoliri de stâncă și niciunul dintre atâția câți ne-au jurat pieirea, n'a ajuns să se bucure că ne-a răpus. Hotare mincinoase ne-au cuprins mijlocul și ne-au înlănțuit brațele. Cenușa din vatră ne-au risipit-o și ca pe niște pui de sălbătăciuni ne-au ~~împrăștiat~~ ^{răsfirat}. Cnejii Ardealului au căzut, copleșiți de revărsarea hoardelor pornite de pe Pustă, de-a călare. Bucovina fu vândută la mezat Turcului, ca o moșie împărătească anevoie de gospodărit. Jumătate din Moldova a stat o sută de ani sub cnutul muscălesc. Dar iată, că minunea s'a întâmplat, cași cum Dumnezeu însuși ne-ar fi purtat de grije. Pierduți am fost și ne-am aflat... ~~împrăștiati~~ ^{împrăștiati} ~~ne-am aflat~~ ^{găseau} sub stăpâniri străine, dar împreună s'au simțit neînterupt inimele noastre românești, în așteptarea ceasului hotărâtor, când dreptatea veșniciei va înălța steagul ei biruit de-asupra neputincioasei impilări.

Astfel ~~stăm~~ ^{zavermim} astăzi și ne întrebăm, sorbind din izvoarele de viață ale trecutului tărie de cuget pentru primejdiile de mâine: -"Care a fost taina rezistenței noastre? Cum de nu ne-au înghițit valurile? Cu ce armă am învins toate piedicile și cum de ne-am regăsit frățeste în jurul vetrei strămoșești, după ce atâta amar de vreme am trăit despărțiți?" Oierii din Ardeal n'au stat nicicând sub aceeași stăpânire cu răzeșii Basarabiei. Muntenii și Moldovenii de mai multeori s'au ciocnit în războaie, după ciuda sau pofta de mărire a Domnilor lor. E adevărat... Dar, pe de-asupra tuturor deosebirilor, plutea nevăzut același duh al simțirii românești, una și aceeași dela cârșie. Iar, pe undeva pe dedesupt, în ciuda paznicilor puși de-alungul silnicelor hotare, circula seva nebiruită a puterii noastre de viață. Zadarnic vei vrea să înfigi stâlpi de graniță în inima pădurii, căci nu vei împiedica, nici rădăcinile copacilor să se îmbrățișeze sub pământ, nici frunzișul să murmure același cântec în bătaia soarelui... Dorul se furișă dela frate la frate pe-o pagină străveche de Psaltire și tremura în fapt de seară plângând pe-un flueraș de soc, aceeași doină românească dela Făgăraș până la Hotin. Conștiința purității noastre de rasă ~~și~~ ^{a fost} legătura care ne-a ținut laolaltă, ferindu-ne de primejdia înstrăinării. O desăvârșită unitate spirituală, ~~iată care~~ a fost armura împotrivirii noastre față de toate încercările de-a ne șterge de pe suprafața pământului. Risipite au stat mădularele trupului românesc, dar

zestrea noastră morală, alcătuită din credințe de demult și din visuri de totdeauna, a rămas una și nedespărțită ca Sfânta Treime cea dumnezeiască...

Trăind zi de zi realitatea aceluiași imbolduri ale inimii, vorbind aceeași limbă și închinându-ne aceluiași altar, noi Români am simțit din prima clipă a trezirii noastre la viață, că suntem același neam, sortit într'o zi să alcătuiască o singură țară. Ideia unirii noastre politice ~~și~~ s'a zămislit din timpuri foarte îndepărtate, mai întâi ca o consecință a identității de sânge și în al doilea rând ca un mijloc de apărare împotriva dușmanilor din afară. Invățăatul cronicar Miron Costin, când a așternut pentru întâia oară pe hârtie ~~un~~ ^{cuvântul} atât de prețios pentru timpul acela, că "Muntenii, Moldovenii și Ardelenii toți de un neam sunt, românesc", n'a făcut altceva decât să împărtășească semenilor săi mărturisirea unui adevăr care era scris în inimi. Tot astfel ^{un dor al Românilor} tălmăcea ~~voiața obștească~~ scriitorul italian, care spunea în a doua jumătate a veacului al 15-lea, după o cercetare la fața locului, că "poporul moldovean și muntean voiesc ca amândoi Voivozii lor cari se îndușmăneau atât de înviersunat să-și jure împreună iubire și tovărășie, așa ca toată țara, adică Moldova și Muntenia cuprinse într'o singură rostire, să fie apărată împotriva Turcilor"... Nimic nu se înfăptuiește pe tărâmul politic, mai înainte de-a fi o mare așteptare a sufletului. Orice strălucită zidire a fost cândva numai un plan legănat în minte. Credința s'a ^{clădit} ~~ridicată~~ întâi și numai după aceea Biserica... Gândul unității românești s'a zămislit de-alungul multor generații, a mângâiat multe dureri, a înobilat multe umilinți, până când a ieșit la lumină într'un moment ^{istoric} prielnic pentru îndeplinirea lui.

Veacul al 19-lea, cu mișcarea lui revoluționară pornită din toate colțurile Europei în numele principiului național, nu ne-a surprins nepregătiți, pe noi Români. Cercetătorii trecutului, cari au descifrat din elanul generației pașoptiste numai înrâurirea formulelor de împrumut ale liberalismului apusean, n'au priceput sensul adevărat al ^{acelei} ~~unei~~ acțiuni de redeșteptare, cu adânci rădăcini în conștiința obștei românești. Mintea luminoasă a lui Nicolae Bălcescu știuse să privească ^(mai bine) adâncul frământărilor la care el însuși luase parte, stabilind legătura firească între răscoala ^{țărănească} (de la 1821 a lui Tudor Vladimirescu și pornirea pentru libertate a ^{cănturarii lor din} anului 1848, adăugând că, mai sunt două revoluții de făcut pentru a se ajunge la capătul dorințelor poporului român: una

de unitate și alta de neatarnare națională." "Se poate, zicea el, ca revoluția de unitate națională să fie în același timp o revoluție de neatarnare. Se poate că, înainte ca nația noastră să reintre în drepturile ei să se scurgă un veac, dar ce însemnează un secol în viața unei nații?... Profeta lui Nicolae Bălcescu s'a împlinit, cu singura deosebire, că unitatea națională ^{deplină} cași neatarnarea ^{ei} politică, România nu le-a câștigat ^{prin} ~~prin~~ ^{mijlocul} revoluției, ci cu arma în mână, pe câmpul de războiu. Când împrejurările s'au arătat favorabile, noi Românii ne-am priceput să aflăm drumul cel drept, punând în joc deopotrivă avântul patriotic și instinctul precis al supremelor interese naționale. Așa se prezintă în fața judecății timpurilor viitoare generația care a pregătit și a realizat, cu fierbinte însuflețire și prudentă îndemânare, Unirea Principatelor la 1859. Insuflețirea fierbinte a topit îndărătnicia câtorva întârziști, lipsiți de înțelegerea ^{ei} îndemânarea prudentă a ocolit dificultățile din afară. Alegerea colonelului Alexandru Cuza, în același timp, ca Domn al Moldovei și al Munteniei, nu se înfățișa înaintea diplomației europene decât ca o uniune personală a celor două Țări-Românești, dar simțământul popular nu mai nutrea nicio îndoială, că ceea ce se hotărâse purta sigiliul ~~in-~~ ^{viabil} al eternității...

Să nu se creadă, ~~numai~~ cu trecerea anilor, că Unirea Principatelor s'a încheiat fără riscuri și împotriviri, numai în ritmul pașilor de horă după ^{înimosul} ~~înimosul~~ îndemn al poetului: "Eu ți-s frate, tu mi-ești frate, în noi doi un suflet bate"... Au existat, cași acum în zilele noastre, destui înăcriși cari au mârâit prin colțuri văzându-și ^{amenințate} ~~amenințate~~ măruntelile lor profituri personale, s'au aflat destui ambițioși cari să se pună de-acurmezișul, după cum s'au ivit de dincolo de hotare destule opuneri dușmănoase, ba chiar burzuluite amenințări... Dar ceea ce era în firea lucrurilor să se întâmple s'a întâmplat, mulțumită voinței unanime în care s'a manifestat la o decisivă răspântie a vremii, iresistibila forță a solidarității naționale.

Unirea Principatelor la 1859, ^{apoi} înfăptuirea unității ~~naționale~~ ^{naționale} ~~deplină~~ la 1918, cași toate celelalte biruinți câștigate pe seama vieții libere românești, n'ar fi fost cu putință, fără înfrățirea tuturor energiilor ^{noastre} ~~noastre~~ într'o singură tabără sub un singur steag și sub o singură poruncă diriguitoare, cheazăsie a disciplinei din adâncul inimii primite. Astfel ne ~~reculegem~~ ^{reculegem} după nouăzeci de ani, în fața îndatoririlor

prezente. Să luăm pildă dela truda înaintașilor noștri și dela jertfa lor. Intărirea României-Intregite,menirea generației noastre,nu se va îndeplini,la rându-i,decât în acelaș spirit de ~~solidaritate~~ ^{unanimitate} obștească,uitând zăzaniile și desbinările de ieri. Steagul a rămas acelaș: Ideea Națională. Tabăra ^(unde s'au adunat toți Românii) se chiamă "Frontul Renașterii Naționale". Porunca ~~de la~~ ^{pornește dela} Regele ziditor de Țară Nouă. Aceste învățături se cuvine să ni le reamintim, ^(acum) ~~când se sărbătorește~~ ^{după} praznicul Unirii, în ecurile cari străbat duioase ~~de peste~~ ^{de peste} pragul unui veac:

- "Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inima Română..."
